

ORATIO OBLIQUA (MOWA ZALEŻNA)

Jest to powtórzenie cudzych słów nie dosłowne, ale w zależności od czasowników *mówić, twierdzić, rzec, itp.* (vide verba regentia ACI). Trzeba pamiętać, że przy zamianie całe zdanie zależne jest **od tego właśnie czasownika i każdy jego element odnosi się do tego czasownika.**

ORATIO RECTA (mowa niezależna)	ORATIO OBLIQUA (mowa zależna)
<i>Cezar powiedział posłom Helwetów: Namyślę się, czy mam wam pozwolić przejść przez prowincję rzymską.</i>	<i>Cezar powiedział posłom Helwetów, że się namyśli, czy ma im pozwolić przejść przez prowincję rzymską.</i>

Przy uzależnianiu wypowiedzi niezależnej od jakiegoś czasownika i tworzeniu w ten sposób mowy zależnej kierujemy się następującymi zasadami (**czasy koniunktywów dostosowują się do czasownika, od którego oratio obliqua jest zależna.**):

1. zdania **oznajmujące** stawiamy w **ACI**
2. zdania **rozkazujące** i **życzące** stawiamy w **koniunktywie wg consecutio temporum**
3. zdania **pytajne** (2 os.) stawiamy w **koniunktywie wg consecutio temporum**
4. zdania zawierające **pytanie retoryczne** (1 i 3 os.) stawiamy w **ACI**
5. zdania **podrzędne** stawiamy w **koniunktywie wg consecutio temporum**

Następującym wyrazom mowy niezależnej odpowiadają w mowie zależnej:

oratio recta	oratio obliqua	oratio recta	oratio obliqua
ego, nos	se (ipse, ipsi)	hic	ille
mei, nostri	sui	hodie	illo die
mihi, nobis	sibi	nunc	tum
me, nobis	se	cras	postero die
tu etc.	is, ille etc.	heri	pridie
meus, a, um	suus, a, um		

ORATIO RECTA	ORATIO OBLIQUA
<i>Principes dixerunt: Consul Marcellus haud procul est. Mittite ad eum legatos!</i>	<i>Principes dixerunt consulem Marcellum haud procul esse. Mitterent ad eum legatos.</i>
<i>Caesar dixit: Quid tandem veremini? Cur de virtute mea desperatis?</i>	<i>Caesar dixit, quid tandem vererentur. Cur de virtute sua desperarent.</i>

<i>Plebes fremit: Quid vivimus? Quid in parte civium censemur?</i>	Plebes fremit, quid se vivere , quid in parte civium (se) censi ?
<i>Legatus Helvetiorum ita cum Caesare egit: Si pacem nobiscum facies, in eam partem ibimus atque ibi erimus, ubi nos constituemus.</i>	Legatus Helvetiorum ita cum Caesare egit, si pacem secum faceret , (se) in eam partem ituros atque ibi futuros , ubi se constituisset .
<i>Legati ita consulem orant: Noli nos in rebus tam trepidas deserere! Quo enim repulsi ab Romanis ibimus?</i>	Legati ita consulem orant, ne se in rebus tam trepidas deserat . Quo enim se repulso s ab Romanis ituros ?

Następujące fragmenty zamień z *oratio recta* na *oratio obliqua*. Przetłumacz zdania.

1. Ariovistus Caesari respondit: Prius in Galliam veni quam populus Romanus.

.....
.....

2. Omnes cives quaerunt: Quid libertate est dulcius?

.....
.....

3. Locutus est Divitiacus: Galliae totius factiones sunt duas, harum alterius principatum tenet Aedui, alterius Avernii.

.....
.....

4. Liscus proponit: Sunt nonnulli, quorum auctoritas apud plebem plurimum valet, qui privatim plus possunt, quam ipsi magistratus.

.....
.....

5. Rogavit eum iudex: Visne respondere?

.....
.....

6. Quaesivit ab Socrate quidam: Utrum Anchelaum, regem Persarum, qui fortunatissimus est, beatum putas?

.....
.....

7. Respondit Socrates: Nescio, propterea quod numquam cum illo collocutus sum.

.....
.....

8. Et ille: Numquid hoc aliter scire potes? Socrates dixit: Non, cum ignorem, quam bonus et quam doctus sit; miser est enim, si iniustus est.

.....
.....
.....